

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย*
GUIDELINES FOR DEVELOPING BEHAVIORAL LEADERSHIP SECONDARY
SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA NONG KHAI PROVINCE.

จิรวรรณ เงินโพธิ์กลาง

Jeerawat Ngernpoklang

เสาวณี สิริสุขศิลป์

Saowanee Sirisooksilp

ปารย์พิชชา ก้านจักร

Parnpitcha Kanjug

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย, ประเทศไทย.

Khon Kaen University, Nong Khai Campus, Thailand.

E-mail: njeera@kku.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์โดยการใช้เทคนิค Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ตามลำดับของความต้องการจำเป็นในการพัฒนา (PNI_{modified}) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ 1. พฤติกรรมผู้นำแบบทีม (PNI_{modified}=0.51) 2. พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง (PNI_{modified}=0.50) 3. พฤติกรรมผู้นำแบบ

* Received: 22 October 2024; Revised: 20 December 2024; Accepted: 22 December 2024

มุ่งผลผลิต ($PNI_{\text{modified}}=0.43$) 4.พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ ($PNI_{\text{modified}}=0.41$) ตามลำดับการทดสอบ 2.) ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย พบว่า พฤติกรรมผู้นำแบบทีม มีค่าความจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{\text{modified}}=0.51$) จึงต้องพัฒนาต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม, แนวทางการพัฒนา, ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

This research aims to 1) study the current status, desired status, and needs for developing behavioral leadership of school administrators under the Office of the Secondary Education Area, Nong Khai Province, and 2) study the guidelines for developing behavioral leadership of school administrators under the Office of the Secondary Education Area, Nong Khai Province. This is a quantitative research, divided into 2 stages, and the usefulness of the guidelines for developing behavioral leadership. The statistics used for data analysis include mean, standard deviation, and analysis of desired status using the Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) technique and content analysis.

Research results 1) The current status of behavioral leadership of school administrators under the Office of the Secondary Education Area, Nong Khai Province, is at a moderate level in all aspects ($\bar{X} = 3.14$). When considering each aspect, it is at a moderate level. As for the desired status, it is at the highest level ($\bar{X} = 4.60$). When considering each aspect, it is at the highest level in all aspects, according to the order of the needs for development (PNI_{modified}), ranked from highest to lowest as follows: 1. Team leadership behavior ($PNI_{\text{modified}}=0.51$) 2. Moderate leadership behavior ($PNI_{\text{modified}}=0.50$) 3. Productive leadership behavior ($PNI_{\text{modified}}=0.43$) 4. Relationship-oriented leadership behavior ($PNI_{\text{modified}}=0.41$) in order of testing. 2.) The results of the analysis of the guidelines for behavioral leadership development of secondary school administrators under the Office of the Secondary Education Area, Nong Khai Province, according to the opinions of school administrators and teachers, ranked from most to least necessary, found that team leadership behavior had the highest necessity ($PNI_{\text{modified}}=0.51$), so it must be developed first.

Keywords: behavioral leadership, guidelines for developing, school administrators

บทนำ

ในยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การศึกษามีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต และสนับสนุนการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ การศึกษาไม่เพียงเป็นเครื่องมือพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ หากสถานศึกษาเสื่อมโทรม ย่อมกระทบต่อคุณภาพประชากรและกำลังคนในประเทศโดยตรง ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งทำหน้าที่กำหนดทิศทาง สร้างแรงบันดาลใจ และส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันในบุคลากร ทั้งนี้ การพัฒนาเริ่มต้นจากการปลูกฝังวินัยในตนเอง การพัฒนาทีมงาน และการสร้างพลวัตเชิงบวกผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย พร้อมปัจจัยเอื้อและเครื่องมือบริหารที่เหมาะสม แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อาจแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละแห่ง แต่เป้าหมายสำคัญยังคงอยู่ที่การสร้างสถานศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้ต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความก้าวหน้าของประเทศในที่สุด (แสงสุริยา ศรีพูน และคณะ, 2563)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศชาติให้ก้าวหน้า ความสำคัญของการศึกษาได้รับการยืนยันในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งระบุว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว” การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนามนุษย์และสังคม เพื่อความยั่งยืนของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศเชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกัน ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม องค์กรที่สามารถแข่งขันได้ในสภาพแวดล้อมเช่นนี้ จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ความรู้ และความสามารถในการปรับตัว เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมรับมือกับการแข่งขันในระดับโลก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (3) กำหนดให้รัฐบาลพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ การออกกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมถึงการปลูกฝังผู้เรียนให้มีจิตสำนึกความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งดูแลในระดับประเทศ ขณะที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ควบคุมและสนับสนุนสถานศึกษาในพื้นที่

ต่าง ๆ สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะการบริหารงานด้านวิชาการที่ถือเป็นหัวใจหลักของโรงเรียน การบริหารวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษา และสะท้อนความสำเร็จของเป้าหมายทางการศึกษาอย่างชัดเจน

การทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ และบรรลุถึงมาตรฐานที่ตั้งไว้สามารถประเมินได้จากผลงานทางวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการครอบคลุมถึงการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา ทั้งยังมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) ดังนั้น การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ จึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืน สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จในด้านการบริหารงานวิชาการ ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่พึงประสงค์

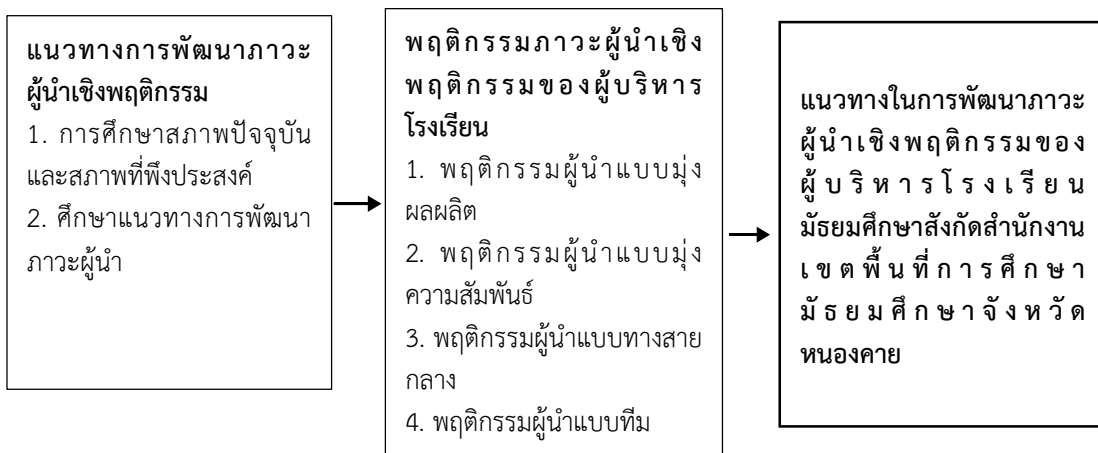
จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าประสงค์ คือ มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพการศึกษาที่สูงขึ้น และมุ่งหวังให้เด็กไทยทุกคน ดี เก่ง มีความสุข เพิ่มทุนทางสังคมลดปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับใด
2. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย ได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ McClelland, เทียน ทองแก้ว และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (McClelland, C. David, 1973; เทียน ทองแก้ว, 2550; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553) โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิด การวิจัยพบว่า สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังภาพที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยโดยยึดหลักการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการจัดทำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยมีขั้นตอนการวิจัย 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย

1.2 นำกรอบแนวคิดทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมมาสร้างแบบสอบถาม

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เพื่อขอคำชี้แนะและปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนพระธาตุบังพวนและโรงเรียนพรานพร้าว จำนวน 30 ชุด

1.5 นำแบบสอบถามไปขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.6 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 31 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 77 คน ครูจำนวน 1,109 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 28 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 28 คน ครู จำนวน 224 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียนอีกครั้ง

3. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตาม แบบของลิเคิร์ท (Likert Type) (Likert, Rensis, 1967) การวิเคราะห์ข้อมูลระดับระดับความคิดเห็น ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด หนองคายโดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ ในระดับน้อยที่สุด

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 2) วิเคราะห์พฤติกรรมที่สะท้อนตัวชี้วัดของ แต่ละองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) สร้างแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ที่สอดคล้องและครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ แต่ละด้านของการ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วปรับปรุง

แก้ไขตามข้อเสนอแนะ 5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาชี้แนะ และเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะของด้านนั้น ๆ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยพิจารณาเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 6) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .67 – 1.00 ขึ้นไป 7) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้โรงเรียนพระธาตุบังพวนและโรงเรียนพรานพร้าว เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก รายข้อด้วยวิธี Item-total Correlation และวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, L. J, 1970) โดยได้ค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.941 8) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการ ดังนี้ 1) จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหารและครู กลุ่มตัวอย่าง 2) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามเสนอต่อผู้บริหารกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามผ่าน Google form

6. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล 1) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) ค่าเฉลี่ย (Mean) (2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (3) ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index) 2) การจัดกระทำข้อมูล (1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม (2) ตรวจสอบให้คะแนน 3) การวิเคราะห์ข้อมูล (1) วิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (2) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index Modification: PNI) เพื่อเปรียบเทียบระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ระยะที่ 2 เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาเป็นการสร้างแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมโดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selected) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติ ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 ท่าน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ขั้นที่ 2 นำเสนอแบบร่างแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา โดยมีข้อมูลประกอบ ดังนี้ 1) ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย 2) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการดำเนินการทั้ง 2 ขั้น ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย

ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย

นำแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่ได้เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา และอาจารย์มหาวิทยาลัย เพื่อประเมินความเหมาะสม ประเมินความเป็นไปได้และประเมินความเป็นประโยชน์ โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ข้อมูลสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกณฑ์การแปลผลความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ของแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้วมาวิเคราะห์ผล ปรากฏว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 252 คน โดยส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 56.0 มีช่วงอายุอยู่ในระหว่าง 46 – 55 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.4 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู คิดเป็นร้อยละ 88.1 และขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 74.3

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

1.1 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์ 2) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต 3) พฤติกรรมผู้นำแบบทิม 4) พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) พฤติกรรมผู้นำแบบทิม

2) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์ 3) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต 4) พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย

รูปแบบของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ของผู้บริหารโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต	3.21	0.24	ปานกลาง	4.58	0.21	มากที่สุด
2. พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์	3.27	0.31	ปานกลาง	4.61	0.27	มากที่สุด
3. พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง	3.04	0.34	ปานกลาง	4.56	0.27	มากที่สุด
4. พฤติกรรมผู้นำแบบทีม	3.06	0.35	ปานกลาง	4.63	0.30	มากที่สุด
โดยรวม	3.14	0.27	ปานกลาง	4.60	0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14$, S.D.=0.27) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์ ($\bar{X}=3.27$, S.D.=0.31) 2) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต ($\bar{X}=3.21$, S.D.=0.24) 3) พฤติกรรมผู้นำแบบทีม ($\bar{X}=3.06$, S.D.=0.35) 4) พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง ($\bar{X}=3.04$, S.D.=0.34) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.23) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) พฤติกรรมผู้นำแบบทีม ($\bar{X}=4.63$, S.D.=0.30) 2) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.61$, S.D.=0.27) 3) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต ($\bar{X}=4.58$, S.D.=0.21) 4) พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.27)

1.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่า I ค่า D ค่า PNI_{modified} และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย

รูปแบบของภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของ ผู้บริหารโรงเรียน	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความสำคัญ ของความต้อ้งการ จำเป็น
1. พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต	3.21	4.58	0.43	3
2. พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์	3.27	4.61	0.41	4
3. พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง	3.04	4.56	0.50	2
4. พฤติกรรมผู้นำแบบทิม	3.06	4.63	0.51	1
โดยรวม	3.14	4.6	0.46	

จากตารางที่ 2 พบว่า ความต้อ้งการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย เรียงลำดับความสำคัญของความต้อ้งการจำเป็นในการพัฒนาจากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ 1) พฤติกรรมผู้นำแบบทิม ($PNI_{modified}=0.51$) 2) พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง ($PNI_{modified}=0.50$) 3) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต ($PNI_{modified}=0.43$) 4) พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์ ($PNI_{modified}=0.41$)

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย คือ ความต้อ้งการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยพิจารณาเรียงลำดับความสำคัญของความต้อ้งการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ พฤติกรรมผู้นำแบบทิม มีค่าความจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{modified}=0.51$) ดังนั้น ความต้อ้งการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในอันดับแรก

ตารางที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย

รูปแบบของภาวะ ผู้นำเชิงพฤติกรรม ของผู้บริหาร โรงเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต	4.80	0.67	มากที่สุด	4.80	0.67	มากที่สุด	4.82	0.48	มากที่สุด
2. พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์	4.80	0.67	มากที่สุด	4.80	0.67	มากที่สุด	4.82	0.54	มากที่สุด

3. พฤติกรรมผู้นำ แบบสายกลาง	4.80	0.67	มาก ที่สุด	4.80	0.67	มาก ที่สุด	4.76	0.58	มาก ที่สุด
4. พฤติกรรมผู้นำ แบบทีม	4.85	0.56	มาก ที่สุด	4.85	0.56	มาก ที่สุด	4.89	0.62	มาก ที่สุด
โดยรวม	4.81	0.63	มาก ที่สุด	4.81	0.63	มาก ที่สุด	4.81	0.51	มาก ที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนา ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด หนองคาย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีผลการประเมินพฤติกรรมรายด้านคือ พฤติกรรมผู้นำ แบบมุ่งความสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.27$, $S.D.=0.31$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารงานใน สถานศึกษาจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จะต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะครูและ บุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้ได้ใจของผู้ร่วมงาน ให้ ร่วมดำเนินงานอย่างเต็มใจและเต็มศักยภาพ โดยแสดงออกมาให้ครูเห็นว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่เป็น มิตรกับผู้ร่วมงาน สามารถและเข้าถึงง่าย สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน โดยไม่สร้างความกดดันใน เรื่องผลงานแก่ผู้ร่วมงาน เน้นการใช้มนุษยสัมพันธ์ และเน้นความพึงพอใจของทุกฝ่ายในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวัณย์ เลาหะพิจิตรพงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด กาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (วิลาวัณย์ เลาหะพิจิตรพงศ์, 2558) เช่นเดียวกับงานวิจัยของดวงสมพร สำราญเรียว ได้ศึกษาความสัมพันธ์พฤติกรรมของผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ในสถานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 23 พบว่า ระดับพฤติกรรมของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 23 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (ดวงสมพร สำราญ เรียว, 2552) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณปภัช อาพลิน ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและในรายด้านอยู่ใน ระดับสูงมาก โดยเฉพาะพฤติกรรมผู้นำแบบทีม ซึ่งได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.63$, $S.D.=0.30$) การทำงานแบบทีมแสดงถึงความสามารถของผู้นำในการนำพากลุ่มสู่เป้าหมายที่กำหนด และ

ความสามารถในการโน้มน้าวใจบุคคลอื่นให้ร่วมมือกันดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและหน่วยงานเจริญก้าวหน้า (ณภัช อาพลิน, 2557) และสอดคล้องกับข้อผลการศึกษาของยงยุทธ เกษสาคร ที่กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร เนื่องจากช่วยให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด (ยงยุทธ เกษสาคร, 2558) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ขวัญใจ เกตุอุดม ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ซึ่งพบว่า บุคลิกภาพและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง โดยพวกเขาให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมและความสำเร็จของทุกงาน เป้าหมายของผู้บริหารเหล่านี้คือการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จด้วยการทำงานในฐานะหัวหน้าทีมที่มีประสิทธิภาพ (ขวัญใจ เกตุอุดม, 2554)

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ด้านพฤติกรรมแบบทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรให้ครู บุคลากรทางการศึกษาชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เมื่อเกิดปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการศึกษา และปัญหาบุคลากร เพราะการร่วมกันแก้ไขปัญหาจะเกิดแนวคิดที่หลากหลายจากทุกฝ่าย กำหนดเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน ร่วมกันวางแผนงาน/ระบบงานที่ดี มีแรงผลักดันร่วมกัน มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อทำให้การทำงานผิดพลาดน้อยที่สุด ร่วมแก้ไขปัญหา อุดรยรรว เพื่อให้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ คลี่คลายไปในทิศทางที่ดีขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย สรุปได้ว่าด้านพฤติกรรมแบบทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรให้ครู บุคลากรทางการศึกษาชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เมื่อเกิดปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการศึกษา และปัญหาบุคลากร เพราะการร่วมกัน แก้ไขปัญหาจะเกิดแนวคิดที่หลากหลายจากทุกฝ่าย กำหนดเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน ร่วมกันวางแผนงาน/ระบบงานที่ดี มีแรงผลักดันร่วมกัน มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อทำให้การทำงานผิดพลาดน้อยที่สุด ร่วมแก้ไขปัญหา อุดรยรรว เพื่อให้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ คลี่คลายไปในทิศทางที่ดีขึ้น อีกทั้งพฤติกรรมผู้นำแบบทีมมีความสำคัญที่สุดและต้องได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก เนื่องจากแสดงถึงการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างความสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ในองค์กรผลการวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำแบบทีมในกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในโรงเรียนและความสำเร็จขององค์กรในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า พฤติกรรมผู้นำแบบทีม มีความจำเป็นต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม มากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงควรนำแบบพฤติกรรมผู้นำแบบทีม ซึ่งผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและเสนอแนะในการทำงาน กระตุ้นให้ครูแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม และเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะใช้วิธีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาวิธีแก้ไข ไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

2. จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์ มีจำเป็นต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรนำแบบพฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์ เช่น การเปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง การมอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทน การปฏิบัติตนให้มีความเสมอภาคกับครูทุกคน และการมีพฤติกรรมเป็นมิตร สามารถเข้าถึงได้ง่ายนั้น อาจก่อให้เกิดความไม่มั่นใจในตัวผู้บริหาร หรือไม่เห็นความสำคัญของผู้บริหาร เพราะอาจทำให้ผู้บริหารโรงเรียนเสียการบังคับบัญชาขาดความน่าเชื่อถือได้

3. ข้อเสนอแนะการวิจัยต่อไป ควรวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมในด้านที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาเพื่อให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมในรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญใจ เกตุอุดม. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ณปภัช อาพวลิน. (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ดวงสมพร สำราญเจริญ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- เทื่อน ทองแก้ว. (2550). *สมรรถนะ (Competency) : หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2558). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. กรุงเทพมหานคร : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- วิลาวัลย์ เลาหะพิจิตรพงศ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). *คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน : คู่มือสมรรถนะหลัก*. นนทบุรี : บริษัทประชุมช่าง จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-พ.ศ. 2579)*. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- แสงสุริยา ศรีพูน และคณะ. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 6(2), 205-213.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing*. 3rd ed. New York: Harper & Row.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607 – 610.
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. Attitude Theory and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.
- McClelland, C. David. (1973). *Testing for Competence rather than for Intelligence*. New Jersey : American Psychologist.